

РЕЦЕНЗИЯ

НА АКАДЕМИЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ НА

главен асистент д-р Теодор Стоянов Атанасов във връзка с обявен в „Държавен вестник“ бр. 64/16 август 2016 г. конкурс от Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за редовен „доцент“ в областта на висшето образование 3.7. Администрация и управление (Управление. Бизнес планиране и контрол)

Рецензент: проф. Серафим Любомиров Петров, д-р по икономика

Рецензията е изготвена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ). Тя е съставена от три части и заключение, включващи изисквания към кандидата и към неговата учебна и научноизследователска дейност.

В конкурса за заемане на академичната длъжност "доцент" в област на висше образование 3.7. Администрация и управление (Управление. Бизнес планиране и контрол) участва само един кандидат – главен асистент д-р Теодор Стоянов Атанасов.

Във връзка с конкурса за академичната длъжност "доцент" кандидатът е представил: професионална автобиография, списък на научната и научно приложната продукция, справка за научните приноси, резюме на публикациите, копие от дипломите за „доктор“ и за висше образование, справка за цитирания, служебни бележки за учебна заетост, списък за успешно защитили дипломанти и други. Представените материали и документи отговарят по вид и съдържание на нормативните изисквания за участие в конкурса.

Кратки биографични данни за кандидата

Гл. ас. д-р Теодор Стоянов Атанасов е роден на 23 януари 1956 г в гр. София. През 1980 г завършва ВИИ „Карл Маркс“ (сега УНСС), София - специалност „Политикономия“ – магистър. Получава образователната и научна степен „доктор“ по 3.7. Администрация и управление (Социално управление) през 2015 г. за защитен дисертационния труд на тема „Бизнес-инкубаторите в България: състояние и перспективи за развитието им“ в Стопански факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Кандидатът работи последователно като асистент (1981 – 1992 г) в Института за държавно и стопанско управление към МС; главен асистент в (1992 – 1995 г.) в Университета за национално и световно стопанство. От

1995 до 1997 г. работи в Министерство на икономическото развитие като началник управление „Приватизация и реструктуриране на икономиката” и през същия този период е член на надзорния съвет на Агенцията за приватизация и член на съвета на директорите на акционерното дружество „Самоков – Боровец” ЕАД. От 1999 г. до момента е главен асистент в Стопанския факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски”.

Има международни специализации - Програма на Японското правителство за висши държавни служители от Централна и Източна Европа. Токио, Япония; Център по Транснационални корпорации (ТНК) при ООН и Московски държавен институт по международни отношения, Русия, Москва; Vissema Group-Бизнес и политически консултации, Хага, Холандия; Das Gesamteuropaisches Studienwerk e.v. in Vlotho, Германия; Международен научно-изследователски институт по проблемите на управлението, Русия, Москва. Владее английски и руски езици.

Участва активно като експерт и консултант в разработването на закони и подзаконовни нормативни документи в областта на икономиката; за нуждите на приватизацията и реструктурирането на държавния сектор; приватизационните фондове и други. За периода 2008 – 2015 г има участие в 8 научни проекта (Съгласно справка от информационна система за научна дейност „Авторите”).

Гл. ас. д-р Теодор Атанасов е единствен кандидат по конкурса. От направената проверка по документи се вижда, че нарушения по конкурса не са допуснати. Спазени са законовите изисквания и изискванията в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

Изисквания към учебната дейност

Гл. ас. д-р Теодор Атанасов изнася лекции в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски” по учебните дисциплини „Бизнес-планиране и контрол”; „Бизнес-планиране и контрол в управлението” в магистърска програма „Екоменеджмънт в Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”; както и лекционни курсове по „Стратегическо планиране” и „Разработване на стратегии и формиране на политики”.

Кандидатът има публикувани 2 монографии и 1 учебно помагало, 1 студия и 1 статия в сборник на международна конференция и 1 статия в съавторство публикувани след присъждане на образователната и научна степен „доктор” след м. юни 2015 година. Всички те са пряко свързани с преподаваните учебни дисциплини.

През последните пет години кандидатът е бил научен ръководител на 6 дипломанти на Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски”.

Изисквания към научноизследователската дейност

Гл. ас. д-р Теодор Атанасов представя за рецензиране 42 научни публикации, от които приемам за рецензиране 19. Това са 5 (пет) научни публикации от периода 2015 – 2016 г и 14 (четиринадесет) – от периода 1999 – 2014. Тук не са включени 4 доклада от научни конференции в страната, за които няма данни.

В следващата таблица е систематизирана информацията за научните публикации на гл. ас. д-р Атанасов:

Таблица 1

Вид и обем на публикациите

№	Вид на публикациите	Брой	Номерация в списъка на публикациите	Брой страници
В периода след присъждане на ОНС «доктор» - 2015 – 2016 г.				
1	Монографии	2	№ 1, 2	494
2	Студии	1	№ 3	77
3	Статии – международни конференции - в т.ч. 1 в съавторство	1	№ 14	8
4	Учебно пособие	1	№ 21	100
	Общо	5		679
В периода преди присъждане на ОНС «доктор» - 1999 - 2014 г.				
1	Студии	2	№ 4, 5	45
2	Статии в специализирани научни изд.	6	№ 6, 7, 8, 9, 10, 11	92
3	Статии – международни конференции - в т.ч. 1 в съавторство	3	№ 15, 16, 17	32
4	Статии –конференции в стрната	3	№ 18, 19, 20	21
5	Доклади – конференции в страната - в т.ч. 1 в съавторство	4	Информ. система	Няма данни
	Общо	18		190
В периода от 1982 до 1998 г. (включително)				
1	Монографии	2	Информ. система	Няма данни
2	Статии в поредица	3	Информ. система	15
3	Статии в специализирани научни изд. - в т.ч. 1 в съавторство	14	Информ. система	Няма данни
	Общо	19		15

Приетите за рецензиране публикации по вид и авторско участие са на български език както следва:

- 2 монографии – самостоятелни – с общ обем от 494 страници;
- 3 студии – самостоятелни – с общ обем от 122 страници;
- 6 статии в специализирани научни издания – самостоятелни – с общ обем от 92 страници;
- 4 статии/доклади представени на международни конференции – от които 2 самостоятелни и 2 в съавторство – с общ обем от 40 страници;
- 3 статии/доклади представени на национални конференции – самостоятелни – с общ обем от 21 страници;
- 1 учебно пособие – самостоятелно – с общ обем от 100 страници.

Приетите за оценка публикации са рецензирани от хабилитирани преподаватели на СУ „Св. Климент Охридски” и от преподаватели от други висши училища.

В по-голямата си част публикациите са отпечатани в престижни академични издателства. Някои от публикациите са достъпни и чрез Интернет. От справка за цитирания на кандидата е видно, че броя на цитиранията е 4.

В тематично отношение продукцията, с която кандидата участва в конкурса е сравнително разнородна. Преобладават публикациите, отнасящи се за ползните страни на и необходимостта от създаване и развитие на бизнес-инкубаторите у нас, фирменото управление и бизнес-планирането, което е в съответствие с обявения конкурс. Анализът на тези публикации дава основание те да бъдат групирани в следните тематични направления, които имат пряко отношение към преподавателската работа на кандидата и неговите научни интереси и търсения:

1. Бизнес-инкубатори и бизнес-инкубиране;
2. Фирмено управление;
3. Бизнес-среда, институции и приватизация;
4. Устойчиво развитие;
5. Бизнес-планиране

и други.

Посочените тематични направления дават реална представа за развитието на научното познание при управлението на фирмената дейност. В структурно отношение публикациите на кандидата разкриват процеса на декомпозиране на формирани се научни области и потвърждават хипотезата, че колкото по-зряло и по-развито става научното познание, толкова повече се отива към системния строеж на явленията.

Първото от рецензираните тематични направления се отнася за бизнес инкубаторите и бизнес-инкубиране (2, 3, 6). В тези публикации кандидатът обосновава необходимостта от интегриран подход към анализа и оценката на развитието на бизнес-инкубаторите за подпомагане развитието и управлението на малките и средни предприятия. Предложен е методически инструментариум, който не се ограничава само до анализ на географското им разположение и параметри, а взема под внимание и влиянието на демографските, социалните и икономически фактори на средата. Авторът разкрива причините, довели до прекратяване дейността на значим брой инкубатори (3). Посочени са редица пропуски от системен характер, с отрицателно въздействие върху развитието на бизнес-инкубирането у нас. Направени са препоръки за подобряване както на дейността на самите инкубатори, така и на средата, в която те функционират (3, 6).

Чрез анализа на резултатите от проведени от кандидата социологически изследвания са разкрити основните функции на бизнес-инкубаторите - подпомагане оцеляването на новосъздадените фирми; подпомагане развитието и растежа на МСП; стимулиране на предприемаческата активност (2).

Второто тематично направление е посветено на фирменото управление (1, 5, 9, 14, 16, 17, 19, 20). Анализират се фирмените практики по отношение на социалната политика във фирмите и нейното отражение в техните бизнес-планове. От публикуваните резултати следват тревожни изводи, че фирменото управление като цяло не е ориентирано към социална политика като фактор, осигуряващ им конкурентни предимства (17). На основата на проведени социално-икономически изследвания и резултатите от тях са изведени проблемите на МСП в икономическата екосистема като резултат от прехода към пазарна икономика и са формулирани и систематизирани основните проблеми пред които те са изправени. Експертното мнение на гл.ас. Атанасов е, че все още е слаба ролята на МСП за генериране на иновации в българската икономика и е аргументирана нуждата от тяхното включване във веригата на стойността на големи международни корпорации (5).

В (13) е обоснована необходимостта от функционирането и управлението на държавната и общинска собственост, като резултатите от прехода на икономиката ни показва необходимостта от използването на цялото разнообразие от организационни форми, които са доказали своите предимства в развитите страни и са посочени отраслите и сфери на дейност, за които би било подходящо и полезно да се използва една или друга от тези форми.

Следващото, **трето** направление засяга бизнес-средата, институциите и приватизацията - (1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 19, 20). Формулирани са предложения за стимулиране на предприемачеството и малкия и среден бизнес в България. Тезата на автора е за необходимостта от стимулираща политика за фирмите за постигане на важни обществени цели на макрониво (1, 2, (5)). Тук са включени параметрите на бизнес-средата, пазарните субекти, изискванията към тях и институциите (19). Това е нова отправна методологична точка, която е използвана при анализа и формулирането на препоръките и изискванията към бизнеса и институциите (20). Идентифицирани са промени, които ще настъпят в бизнес-средата у нас като резултат от присъединяването ни към Европейския съюз. Формулирани са произтичащи от това проблеми и изисквания пред бизнеса и институциите (20).

Задълбочено са разгледани и са представени благоприятните възможности - икономически, политически, социални и географски, за поставянето на Черноморското икономическо сътрудничество на институционална основа, основните проблеми, които ще възникнат при практическата реализация на тази идея, както и благоприятните възможности за региона, възникващи в резултат от регионалната интеграция (7).

Авторът аргументира тезата си за приватизацията като дълбока социално-икономическа трансформация, а не просто смяна на собствеността не само като отминал етап, а и като предстоящи събития. От тази позиция се изясняват предстоящи стратегически въпроси за приватизацията с препоръки по отношение на целите, обхвата, темпове на осъществяване на процеса и неговото структуриране в програми (11, 12).

На **четвърто** място поставям групата от публикации по въпросите на устойчиво развитие. Тази нова социална категория е изведена в (4, 15, 18). Изяснена е същността на устойчивото развитие като нова социална категория (4), (15). Тук на преден е поставена връзката „социална кохезия“ - „устойчиво развитие“ (4), както и необходимите предпоставки за реализация на принципите на устойчиво развитие (15). Подробно се формулирани изискванията за устойчиво развитие на фирмите, които последните трябва да реализират (18). Това означава, че както на институционално, така и на бизнес ниво е важно да се вземат под внимание конкретни препоръки пряко засягащи реализирането на принципите на устойчиво развитие (4, 18).

Последното от разглежданите тематични направления е свързано с проблемите отнасящи се до бизнес-планирането (1, 21). Авторът се спира на сериозният проблем стоящ пред фирмите у нас – важността на бизнес-планиране за развитието на всяка една фирма в нейната външна среда (1).

Авторът предлага нов подход към разработването на бизнес-плана на фирма, при който фирмата се разглежда в по-широк контекст, като обществен институт и част не само от бизнес екосистемата, но и от социума и имаща в тази връзка отношение към постигането на по-общите социално-икономически цели на обществото (1). Включването на нов подход при разработването на бизнес-плана на фирмите, изисква ново разбиране за бизнес-планирането преди всичко процес на познание и на преобразуване на икономическата система (фирмата) от по-ниска в по-висока степен на развитие, което е принос към дискусиата за значението на обхвата и дълбочината на анализите в процеса на планиране (1).

Обогатен е анализът на отрасъла чрез прилагане на системен подход към очертаване на неговия облик и е проследена на теоретично ниво взаимната връзка между основните негови детерминанти (1). Стъпвайки на постановките за ресурсно-базирания подход, авторът изяснява от теоретична гледна точка оценяването на фирмените ресурси (1).

Подготвено е учебно помагало по Бизнес-планиране и контрол, което може да послужи на студенти, докторанти, преподаватели, мениджъри, предприемачи, собственици на семейни фирми, консултанти, експерти и др. (21).

Съдържателният анализ на публикациите показва, че кандидатът изследва както традиционни, така и нетрадиционни научни области. В орбитата на нетрадиционните бих отнесъл устойчивото развитие.

Приемам основните приноси моменти в рецензираните трудове , представени от кандидата и отнасящи се до идеи, принципни позиции и констатации, развити последователно в представените публикации.

Научните приноси на гл.ас. д-р Атанасов имат предимно научен и научно-приложен характер. С постигнатите резултати той допринася за решаването на съществени икономически проблеми (например при стартирането и управлението на МСП и политиката по отношение на тях. По този начин той допринася за обогатяването и развитието на икономическата политика и практика у нас.

Приносите в отделните тематични направления биха могли да бъдат определени като използване на фундаменталното научно знание в конкретно приложно знание, въвеждане на нови и допълване на съществуващи изисквания към фирменото управление.

Заклучение

На база на представените документи по конкурса и оценката на приетите за рецензиране публикации, за кандидата могат да бъдат

направени следните изводи:

1. гл.ас. д-р Теодор Атанасов е единствен кандидат в конкурса.
2. Притежава научно-образователната степен „доктор” и академичното звание „главен асистент” и отговаря на изискванията.
3. Има осигурена необходимата аудиторна и извън аудиторна заетост. От 2000 г до сега е на длъжност главен асистент към катедра „Стопанско управление” на Стопански факултет на СУ „Климент Охридски”. През учебните години има аудиторна заетост 270 часа годишно и ежегодно наднормена натовареност лекции (видно от приложената справка).
4. Има публикувани монографии, студии и учебно помагало, които са свързани пряко с конкурса.
5. Чете лекции по 4 лекционни курса в ОКС „бакалавър” и „магистър”, които са непосредствено свързани с конкурса.
6. Бил е научен ръководител на 12 дипломанти, от които 6 дипломанти през последните пет години.
7. Представена е и е приета за оценка научна продукция, включваща 19 научни публикации. От тях монографии, учебник, студии, статии и доклади.

Предложените трудове по своите качествени характеристики, приноси моменти и количество на публикациите напълно отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Разнообразната обществена, лекционна, методическа, научна и международна дейност на кандидата ми дава основания убедено да твърдя, че гл.ас. д-р Теодор Атанасов отговаря на всички критерии и изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” в областта на висшето образование 3.7. Администрация и управление (Управление. Бизнес планиране и контрол) в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Рецензент:

(проф. д-р Серафим Петров)

София, 17 ноември 2016 г.